

ΦΟΒΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΗΜΕΡΑ

Ο Γολγοθάς της οικονομίας

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΕΚΚΙΝΗΣΗ

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ: Ευκλείδης Τσακαλιώτος, Ιωάννης Μουρμούρας, Νίκος Καραμούζης, Νίκος Βέττας, Παναγιώτης Λιαργκόβας, Ναπολέων Μαραβέγιας, Παναγιώτης Πετράκης, Ιωάννης Χαλικιάς, Παναγιώτης Σχίζας, Τάσος Αναστασάτος, Ηλίας Λεκκός, Παναγιώτης Καπόπουλος, Βασίλης Κορκίδης, Κωνσταντίνος Μίχαλος, Γιάννης Ρέτσος

◉ ΣΕΛ. 2, 8-11

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Παρεμβάσεις

■ **Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**, το δεύτερο εξάμηνο του 2019, απέδειξε ότι είχε αρχίσει να αποκατά μια δυναμική, με την εφαρμογή ενός διαφοροποιητικού μείγματος πολιτικής, με μειώσεις φόρων και υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Δυστυχώς, η θετική αυτή πορεία ανακόπηκε πριν από έναν μήνα, εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού. Πανδημία που δοκιμάζει τις κοινωνικές και οικονομικές αντοχές ολόκληρου του πλανήτη. Η υγειονομική αυτή κρίση οδηγεί τη χώρα σε βαθιά ύφεση και σε, παροδική, αλλαγή των επιλογών πολιτικής. Όμως, η ελληνική κυβέρνηση δίνει από την πρώτη στιγμή, με προνοητικότητα, μεθοδικότητα και αίσθημα δικαίου, τη μάχη για την αντιμετώπιση της πανδημίας και των συνεπειών της. Αξιοποιεί κατά τον βέλτιστο τρόπο κάθε διαθέσιμο «όπλο», αλλά παράλληλα κρατά και «καύσιμα» για την επανεκκίνηση της οικονομίας, ώστε να ξεναπιόσουμε το νήμα από εκεί που το αφήσαμε πριν από την κρίση. Για τη μετά κορωνοϊό εποχή οι προτεραιότητές μας θα είναι:

© Χρήστος Σταϊκούρας
Υπουργός Οικονομικών

Τέσσερις προτεραιότητες για τη μετά κορωνοϊό εποχή

- 1 Η στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η κυβέρνηση έχει απλώσει «δίκτυο προστασίας» σε εργαζομένους και εργοδότες που πλήττονται από την κρίση, ώστε να βγουν όρθιοι από τη σημερινή δοκιμασία, και θα συνεχίσει να τους στηρίζει και μετά το πέρας της δύσκολης αυτής συγκυρίας, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο όμως την αναγκαία κουλτούρα πληρωμών.
- 2 Η ενίσχυση της ρευστότητας, για την οποία έχουμε ήδη επιστρατεύσει σημαντικούς εγχώριους και ευρωπαϊκούς πόρους. Με τρεις παρεμβάσεις που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη ή έχουν δρομολογηθεί (επιστρεφτέα προκαταβολή, εγγυοδοτικό μηχανισμό για χορηγήσεις δανείων κεφαλαίου κίνησης σε μεσαίες και μεγαλύτερες επιχειρήσεις, επιδότηση επιτοκίου για τα ενήμερα δάνεια μικρομεσαίων επιχειρήσεων), θα εισρεύσουν συνολικά στην αγορά περίπου 10 δισ. ευρώ.
- 3 Η συνέχιση της επιτυχούς πολιτικής μείωσης των φορολογικών βαρών, την οποία είχε αρχίσει να εφαρμόζει η κυβέρνηση πριν από την πανδημία, με υπευθυνότητα, σωφροσύνη και κοινωνική δικαιοσύνη, την κατάλληλη στιγμή, ανάλογα με τα δημοσιονομικά και ταμειακά περιθώρια.
- 4 Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με ιδιαίτερη μέριμνα για τους ανέργους. Το συνολικό πακέτο μέτρων που έχει ήδη λάβει η κυβέρνηση για τη στήριξη τους μέσα στην κρίση καλύπτει 500.000 συμπολίτες μας. Είμαι πεπεισμένος ότι, με τη συνέχιση των πολιτικών που θα διαφυλάξουν στον μέγιστο δυνατό βαθμό την κοινωνία και τον παραγωγικό ιστό της οικονομίας, θα βγούμε από την παρούσα κρίση με τις ελάχιστες δυνατές κοινωνικές και ατομικές απώλειες και θα συνεχίσουμε την επιτυχή πορεία που είχε ξεκινήσει πριν από αυτή τη μεγάλη δοκιμασία.

© Ιωάννης Α. Μουρμούρας
Καθηγητής, υποδιοικητής της ΤΕΕ

Απαιτούνται σχεδιασμός και συντονισμός

■ **Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΗΜΕΡΑ** απαιτεί μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό, συντονισμό μεταξύ δημοσιονομικών Αρχών και κεντρικών τραπεζών, καθώς και συναντίληψη μεταξύ κυβερνήσεων κρατών-μελών της ευρωζώνης (βλ. γρηγορότερα παρά αργότερα μια κάποια μορφή αμοιβαιοποίησης του ρεπούς). Συντονισμός και συνεργασία με τις κυβερνήσεις δεν σημαίνουν απαραίτητα και αποδυνάμωση της ανεξαρτησίας των κεντρικών τραπεζών. Ο διπλός κίνδυνος αποπληθωρισμού και δραματικής συρρίκνωσης του ΑΕΠ σε άνευ προηγουμένου επίπεδα, συγκρίσιμα μόνο με τη Μεγάλη Ύφεση του 1929, αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κορωνοϊού (σοκ προσφοράς και ζήτησης) επιβάλλουν να είναι διαθέσιμο ολόκληρο το οπλοστάσιο των πολιτικών.

Το κυβερνητικό τρίπτυχο: α) Στήριξη των οικονομικά αδύναμων - επιχειρήσεων - νοικοκυριών/εργαζομένων, β) ανάσχεση της βαθιάς ύφεσης (έτσι ώστε το οικονομικό πλήγμα να μην επιφέρει ανήκεστο βλάβη στην οικονομία) και γ) συνεχής παρουσία στις διεθνείς αγορές με μικρές εκδόσεις (ο ΟΔΔΗΧ, ένα από τα πιο επιτυχημένα παραδείγματα της συνέχειας του κράτους, θα πρέπει να εκμεταλλευτεί στο έπακρο τις δυνατότητες που δίνονται μέσω του έκτακτου QE, REPP, της ΕΚΤ) είναι το ενδεδειγμένο κατάλληλο μακροοικονομικό πλαίσιο διαχείρισης της πανδημικής κρίσης.

Τέλος, μετά την επαναφορά του waiver από την ΕΚΤ για τη ελληνική κυβερνητική ομολογια, η ρευστότητα των ελληνικών τραπεζών με τελικό αποδέκτη την πραγματική οικονομία μπορεί να ενισχυθεί περαιτέρω με την επέκταση του waiver και στις εκδόσεις των κρατικών τραπεζικών εγγυήσεων (GGGBs) συνολικής αξίας ενεκύρου 29,5 δισ. ευρώ.

Επίσης, να γίνονται αποδεκτά τα ratings B και C που δίνονται από την ICAP για τις επηρόσθετες δανειακές απαιτήσεις (additional credit claims, αξίας ενεκύρου περί τα 3 δισ.), όπως ισχύει και με τις υπόλοιπες χώρες του ευρωσυστήματος.

© Ευκλείδης Τσακαλώτος
Βουλευτής, πρώην ΥΠΟΙΚ

■ **ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ** δημοσίευσε την Τρίτη τις προβλέψεις του για την παγκόσμια οικονομία. Η Ελλάδα προβλέπεται να έχει ύφεση 10%, τη μεγαλύτερη ύφεση στις ανεπτυγμένες χώρες και την τέταρτη μεγαλύτερη παγκοσμίως. Ταυτόχρονα, το Ταμείο προβλέπει μια έκρηξη της ανεργίας, με 235.000 περισσότερους ανέργους. Οι προβλέψεις αυτές έρχονται σε ευθεία αντίθεση με όσα προ ημερών δήλωνε ο κ. Σταϊκούρας για «πιο όπιαρη ύφεση στην Ελλάδα από την Ευρώπη», ενώ και η πρόβλεψη για ανάπτυξη 5,1% το 2021 δεν θυμίζει σε τίποτα ούτε το περίφημο V ούτε την «εκρηκτική ανάπτυξη» που υποσχέθηκε -βασίζόμενος σε τι άραγε;- στο πρόσφατο διάγγελμα του ο πρωθυπουργός. Η γνώμη μου για τις προβλέψεις του ΔΝΤ είναι γνωστή και εύχομαι το Ταμείο να διαψευστεί για ακόμα μια φορά. Όμως, φοβάμαι ότι η ελληνική κυβέρνηση κάνει ό,τι μπορεί για να το δικαιώσει. Μια χώρα με σημαντική εξάρ-

Ο Γολγοθάς της οικονομίας

Οι επιπτώσεις του κορωνοϊού και οι προτάσεις για την επανεκκίνηση. Φόβοι και προσδοκίες για την επόμενη ημέρα

Επιμέλεια: Π. ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΣ, ΑΝ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, Φ. ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΣ, ΕΥ. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ, Σ. ΣΤΑΥΡΟΠΕΡΡΑΚΟΥ, Δ. ΧΡΙΣΤΟΥΛΙΑΣ
politiki@realnews.gr

Στην κόψη του ξιμφαφιού βρίσκεται εκ νέου η ελληνική οικονομία και η ύφεση αναμένεται να χτυπήσει δυνατά το 2020, φέρνοντας στο προσκήνιο φόβους, αλλά και ανοίγοντας ευκαιρίες για δομικές αλλαγές, κυρίως ως προς την ανάγκη ανάπτυξης και άλλων παραγωγικών πυλώνων, πλην του τουρισμού. Για την επόμενη ημέρα στην οικονομία, τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν και τα εμπόδια που θα συναντήσουμε γράφουν στη Realnews ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, ο πρώην υπουργός Ευκλείδης Τσακαλώτος, επιφανείς οικονομολόγοι, καθηγητές και θεσμικοί εκπρόσωποι της αγοράς.

■ **Η ΚΡΙΣΗ** της νόσου COVID-19 πλήττει τις οικονομίες άμεσα, γιατί περιορίζει τη δυνατότητα των ανθρώπων να καταναλώσουν και να εργαστούν. Οι μετακινήσεις θα είναι δύσκολες και, στο διάστημα που θα ακολουθήσει τα ειδικά περιοριστικά μέτρα, ελλογία ο τουρισμός θα πληγεί περισσότερο από άλλους τομείς. Καθώς η δική μας εξαρτάται περισσότερο από τον εισερχόμενο τουρισμό από κάθε άλλη ευρωπαϊκή οικονομία, εκτιμάται πως η ύφεση της θα είναι μεγαλύτερη και θα διαρκέσει περισσότερο.

Πέρσι έφτασαν στη χώρα περίπου 34 εκατ. τουρίστες και είχαμε εισπράξεις 18 δισ. ευρώ. Ως μέτρο σύγκρισης, οι Έλληνες ξέδεψαν οι ίδιοι ως τουρίστες λιγότερο από 2 δισ. ευρώ στο εσωτερικό και περίπου 3 δισ. στο εξωτερικό. Για την τελική επίδραση στην οικονομία θα πρέπει να συνυπολογιστούν πολλαπλασιαστικές επιδράσεις, όπως και εισαγωγές που προκαλούνται. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η συρρίκνωση θα είναι ιδιαίτερα μεγάλη και κυρίως παράγοντας για τη συνολική ύφεση. Ας θυμηθούμε πως η οικονομία μας πέρασε ύφεση επίσης τάξης του 10% τα πρώτα χρόνια της προηγούμενης δεκαετίας.

Τότε οι αφίξεις τουριστών ήταν στα 15 εκατ., οι εισπράξεις στα 10 δισ. ευρώ, και η ανοδική πορεία τους στήριξε κρίσιμα την ελληνική οικονομία στα χρόνια που ακολούθησαν.

Με ορίζοντα το μέλλον, η οικονομία πρέπει να δημιουργήσει έναν δεύτερο ισχυρό εξαγωγικό πυλώνα, μέσα από τη μεταποίηση και την καινοτομία. Ο ίδιος ο τουρισμός επίσης πρέπει να στηριχθεί με βελτίωση των υποδομών, κυρίως για μετακινήσεις και υπηρεσίες επικοινωνίας και υγείας. Στόχος είναι να υπάρξουν ένα περισσότερο ποιοτικό και ανταγωνιστικό προϊόν, ισχυρότερες διασυνδέσεις με άλλους τομείς της εγχώριας οικονομίας, από τα τρόφιμα έως τον πολιτισμό, και ουσιαστική επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

© Νίκος Βέττας
Γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Κρίση και τουρισμός